

Grundskolenämndens beredskapsplan

Innehållsförteckning

Grundskolenämndens beredskapsplan.....	1
1. Koppling till styrande dokument.....	3
2. Lagar.....	3
3. Planeringsförutsättningar.....	3
3.1 Hotbild.....	3
3.2 Sekretessnivåer.....	4
4. Beredskapshöjning efter hand samt omedelbar övergång till höjd beredskap	4
4.1 Skärpt beredskap	4
4.2 Högsta beredskap	4
5. Ledning och samband.....	5
5.1 Ledning.....	5
5.2 Samband	5
6. Prioritering och minimikrav gällande samhällsviktig verksamhet och lagreglerad verksamhet	6
7. Krigsorganisation	8
8. Bemanningsplan	9
9. Samverkan.....	10
10. Kommunikation externt och internt.....	10
11. Utbildning och övning.....	11
12. Försörjningsberedskap.....	11
13. Förmåga att ge och ta emot stöd.....	11
14. Stöd till Försvarsmakten.....	12
15. Geografiskt planeringsperspektiv	12
16. Gender- och barnperspektivet samt socioekonomiskt perspektiv	13
17. Internationell humanitär rätt – krigets lagar	13
18. Försvarsvilja	14
19. Skyddsrum.....	14
20. Skydd och säkerhet.....	14
21. Bilagor.....	15

1. Koppling till styrande dokument

Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap

Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning

Grundskoleförvaltningens kriskommunikationsplan

2. Lagar

Grundskoleförvaltningens verksamhet regleras normalt av *skollagen (2010:800)*, *offentlighet och sekretesslagen (2009:400)*, *hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)*, *socialtjänstlagen (2001:453)*, *lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387)*, *arbetsmiljölagen (1977:1160)*, *arbetstidslagen (1982:673)* och *förordning om skolväsendet vid krig och vid krigsfara m.m. (1991:1195)*.

När *lag om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH 2006:544)*, träder i kraft får regeringen ändra lagar och förordningar, då totalförsvarets behov måste prioriteras.

Under höjd beredskap eller krigstillstånd behöver avsteg från det lagstadgade uppdraget dokumenteras. Vid återgång till normaltillstånd ska verksamheten som pågått under höjd beredskap eller krigstillstånd utvärderas. Syftet med utvärderingen är att fastslå vilken lagstadgad verksamhet som genomförts och vad som behöver åtgärdas eller kompenseras i efterhand.

3. Planeringsförutsättningar

De nationellt beslutade målen för det civila försvaret återges i *Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap*. Dessa mål ger vägledning kring prioriteringar och vad som är mest värt att skydda. Planeringsförutsättningar för höjd beredskap anges i nationella beslut, vägledningar och lagar.

Utgångspunkten för beredskapsplanen är att under minst tre månader hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och Sveriges närområde, som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig under en del av denna tid (Totalförsvaret 2021–2025, prop.202/21:30).

Västkusten med Göteborg är ett utpekat strategiskt viktigt område i händelse av en säkerhetspolitisk kris eller krig. Området är viktigt som baserings- och koncentreringsområde för Försvarmaktens krigsförband, samt för samhällets försörjning och funktionalitet.

3.1 Hotbild

Totalförsvarets forskningsinstitutets (FOI:s) typfall 4 (väpnat angrepp) och 5 (utdragen och eskalerande gråzon) ska ses som dimensionerande, det vill säga att det är de värsta lägen som alla aktörer i Sverige, inklusive kommuner, ska förbereda sig för. Det inbegriper krigshandlingar på svenskt territorium. Typfall 4 och 5 kompletteras med typfall 1–3, dessa typfall handlar bland annat om ett begränsat väpnat angrepp med fjärrstridsmedel

mot civil infrastruktur. Sådana attacker kan antas drabba berörda kommuner hårt och medföra allvarliga konsekvenser för civilbefolkningen.

Omfattande störningar - upp till flera dagar i följd - inom bland annat elförsörjning, telekommunikation (internet och telefoni) samt i leverans (transporter) av varor och tjänster förväntas uppstå vid ett väpnat angrepp. Vidare antas ett väpnat angrepp leda till ett omfattande personalbortfall på minst cirka 20 procent.

I händelse av krig kan Göteborgs Stads förvaltningar och bolag, till följd av ovan, bli tvingade att prioritera även bland samhällsviktiga åtaganden. Övergripande prioritering bör därför förberedas i fredstid och vid behov beslutas av nämnder och styrelser. En utgångspunkt i detta arbete är de övergripande målen med det civila försvaret.

3.2 Sekretessnivåer

Den övergripande planen, detta dokument, är beskriven på sådant sätt att den inte faller under försvarsskretess eller annan form av sekretess enligt offentlighet- och sekretesslagen. Vissa bilagor är belagda med sekretess.

4. Beredskapshöjning efter hand samt omedelbar övergång till höjd beredskap

Regeringen beslutar om höjd beredskap i hela eller delar av landet. Beredskapsplanen gäller vid höjd beredskap vilket innefattar skärpt beredskap och högsta beredskap.

4.1 Skärpt beredskap

Skärpt beredskap råder när hela eller delar av Göteborgs Stads beredskapsplaner ska aktiveras. Grundskoleförvaltningen ska upprätthålla normal verksamhet så långt det är möjligt. Grundskolenämnden ansvarar för att göra nödvändiga anpassningar samt vidta särskilda åtgärder avseende till exempel planering, inriktning av verksamheten och personalfrågor. Nämnden ska även planera för och vidta nödvändiga förberedelser inför högsta beredskap. Vid behov kan kommunstyrelsen besluta att aktivera utvalda resursfunktioner¹ inom ramen för den fredstida organisationen. Kommunstyrelsen kan besluta att grundskoleförvaltningen ska övergå från ordinarie organisation till krigsorganisation, vilket inkluderar samtliga resursfunktioner.

4.2 Högsta beredskap

Högsta beredskap råder när Sverige är i krig. Grundskoleförvaltningen ska övergå till krigsorganisation när regeringen fattar beslut om det. När beslut om högsta beredskap har fattats tar kommunstyrelsen över Göteborgs Stads ledning. Krigsorganisationen inkluderar resursfunktioner och att samtliga beredskapsplaner aktiveras. Totalförsvaret innefattar all samhällsverksamhet som ska bedrivas, alltså både militärt försvar och civilt försvar. Grundskoleförvaltningen ska fokusera samtliga resurser på att klara målen för det

---

¹ Angående resursfunktioner läs *Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap*. Det är ett samordningsuppdrag som grundskolenämnden i så fall har för alla måltider i Göteborgs Stad.

civila försvaret, bland annat värna civilbefolkningen, upprätthålla samhällets funktionalitet och nödvändig försörjning samt stödja Försvarmakten. Nämnden har fortfarande sitt verksamhetsansvar, så långt det är möjligt.

5. Ledning och samband

Nedan beskrivs ledningsförmåga och förmåga till samband som verksamheten behöver upprätthålla i händelse av höjd beredskap, med uthållighet i minst tre månader.

5.1 Ledning

Grundskoleförvaltningens krisledningsorganisation leds av förvaltningsdirektören. Förvaltningsdirektören har till sitt förfogande en krisledningsgrupp (central krisledning) som till sin hjälp har en samordningsfunktion (förstärkt samordning²) och en central krisstab³ vars syfte är att öka kapaciteten till ledning, samverkan och kommunikation. Därutöver har respektive skolenhet en förmåga att hantera händelser på lokal nivå (lokal krisledning⁴).

Den centrala krisledningen är förvaltningens ledningsgrupp för strategisk och operativ krishantering både i fredstid och vid höjd beredskap. Ledningsgruppen fattar beslut men kan också delegera beslutsfattande till lokal nivå vid behov.

Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning beskriver hur förvaltningen aktiverar en krisledningsorganisation som innefattar funktioner för såväl beslutsfattande, stab, bemanning dygnet runt, ledningsplats samt samverkan med andra aktörer inom och utom staden. I *Grundskoleförvaltningens instruktion för krisledning* finns mallar, checklistor och rollfördelning ytterligare beskrivet.

5.2 Samband

Följande funktioner säkerställer sambandsförmåga i händelse av kris:

- Kommunikation, såväl med som utan digitala medel
- Lägesuppföljning
- Samverkan, vilket inkluderar samverkan via WIS⁵ och RAKEL⁶
- Analys och planering
- Support
- Personal- och resursplanering

Respektive förmåga beskrivs närmare i *Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning*. Tillsammans skapar funktionerna förvaltningens förmåga till samverkan och samband inom egen förvaltning och med andra aktörer inom och utom staden.

---

² Förstärkt samordning beskrivs i Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning

³ Central krisstab beskrivs i Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning

⁴ Lokal krisledning beskrivs i Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning

⁵ Webbaserat informationssystem

⁶ Radiokommunikation för effektiv ledning

6. Prioritering och minimikrav gällande samhällsviktig verksamhet och lagreglerad verksamhet

Nedan beskrivs lagreglerad och övrig samhällsviktig verksamhet som måste upprätthållas i händelse av höjd beredskap.

Krisledning och kriskommunikation är samhällsviktig och lyder under Göteborgs Stads krisledning och kriskommunikation. Omfattningen av krisledning och kriskommunikation framgår av *Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning* och *Grundskoleförvaltningens kriskommunikationsplan*. Ledningsfunktion och kommunikationsfunktion agerar utifrån de beslut Göteborgs Stads krisledning fattar samt rådande situation.

Undervisning är lagreglerad och prioriterad verksamhet utifrån *skollagen* och *förordning om skolväsendet vid krig och vid krigsfara m.m. (1991:1195)*. Ordinarie undervisning ska bedrivas så långt det är möjligt. Alla yrkeskategorier av skolans personal ska prioritera undervisning.

Om ordinarie undervisning behöver förändras ska kärnämnen prioriteras såvida inte det finns ett uppenbart behov av annan prioritering. Vid distansundervisning förbereds studiematerial som eleverna kan arbeta med på annan plats än skolan, liknande det förfarande som genomfördes vid pandemin 2020-2022.

Grundsärskolans uppdrag behöver prioriteras att så långt det är möjligt likna det som bedrivs i fredstid.

Elever från andra huvudmän kan helt eller delvis komma till den kommunala verksamheten vilket skulle innebära utökning av verksamhet för grundskoleförvaltningen.

Omsorgsförmågan är lagreglerad enligt *skollagen* och samhällsviktig.

Omsorgsverksamheten dimensioneras så att omsorg kan garanteras alla barn där behov finns. Barn till vårdnadshavare med samhällsviktiga funktioner, inklusive krigsplacering, ska prioriteras. Speciell hänsyn tas till elever i grundsärskola, elever i behov av särskilt stöd och elever som har insatser enligt *lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)*. Verksamheten behöver ha förmåga att både utöka och minska med plats för elever från andra huvudmän eller andra kommuner. Omsorgsverksamheten behöver ha kapacitet med omsorg för barn i åldrarna 0-16 år dygnet runt vilket även inkluderar familjeperspektivet att syskon hålls samman.

Elevhälsans uppdrag (*skollagen, 2 kap 25§*) kan pausas under tre månader. Elevhälsans medicinska insats kan pausas i de delar av basprogram som är förebyggande insatser till exempel hälsobesök, utifrån *hälso- och sjukvårdslagen*. De samhällsviktiga funktionerna inom elevhälsans medicinska insats så som vaccinationer, väntelista och remisser ska kvarstå. Ytterligare vaccinationer kan tillkomma.

Skolsköterska ansvarar för medicinsk insats kopplad till väntelistor och bevakningslistor, journalföring i pappersform samt lagerhållning av läkemedel, vaccin, kylskåp, skyddsutrustning och förbrukningsmaterial. Elevers behov av egenvård och mediciner behöver tillgodoses.

Skolsköterska tar ut pappersjournaler, väntelistor/bevakningslistor och annan dokumentation för att kunna hålla patientsäkerheten i så stor utsträckning som möjligt om elbortfall eller annan störning i digitala system inträffar.

Elevhälsans psykosociala professioner har en viktig funktion utifrån kontakt och samtal med elever. Fler vuxna, till exempel omdisponerad personal och/eller frivilliga resurser, kan behöva läras upp för att bistå med samtal och stöd.

Måltidsverksamhet är lagstadgad enligt *skollagen* och samhällsviktig.

Måltidsverksamheten ska ha förmåga att tillaga så kallad nödmat vilket kan innebära ett fåtal menyer och begränsad förmåga till specialkost. Så långt det går hålls alla kök öppna, sammanslagning kan komma att ske utifrån personella resurser.

Måltidsverksamheten behöver anpassa produktionen utifrån utökat uppdrag inom omsorgsverksamheten eller annan verksamhet. Måltidsverksamheten kan få externa uppdrag.

Måltidsverksamheten har förmåga att utöka produktionen om framförhållningen är tillräcklig och leveranser med råvaror utförs, eller om annan lagerhållning finns att tillgå. Ökad lagerhållning kommer behövas.

Produktionsköken kan prioriteras upp och öka produktion till andra skolor.

Tillagningskök kan vid behov öka sin produktion för egen och annan verksamhet.

Transporter med mat ut till skolor kan ersätta tillagning på vissa skolor. Mottagningskök kan tillse enklare tillagning av tillbehör samt varmhållning.

Myndighetsuppdrag som behöver fortlöpande hantering är skolplaceringar, diarieföring, hantering av förvaltningsbrevlåda/post samt att säkerställa betalningsförmåga till andra huvudmän. Till viss del också mottagande i grundsärskola, myndighetsbeslut/ansvar utifrån skolplikten, utlämning av allmänna handlingar och arkiv.

De myndighetsuppdrag som prioriteras vid en lägsta nivå är skolplaceringar och hantering av förvaltningsbrevlåda/post samt diarieföring, hantering av protokoll och andra handlingar. På Gamlestads Torg, eller annan utsedd plats, behöver det finnas funktion för hantering av post och utlämning av allmän handling. Detta uppdrag kan slås samman med annan verksamhet.

Fastighet och service tillser att lokaler och skyddsrum hålls öppna och i ordning. Skolor med produktionskök prioriteras. Lokalitetserna kan komma att variera i omfång. De kan behöva lånas ut till andra verksamheter som till exempel förskoleverksamhet eller vård och omsorg.

Lokalvården ombesörjer service till alla öppna lokaler. Lokalvårdens prioritering är hygienutrymmen och kök.

Vaktmästeri kan behöva förbereda lokaler för omställning av verksamhet till exempel tömma skyddsrum, iordningställa sovsalar, matsalar samt för samordning av praktiska fastighetsfrågor.

7. Krigsorganisation

Nedan beskrivs hur verksamheten ska organiseras för att klara av att upprätthålla lagreglerad och övrig samhällsviktig verksamhet i händelse av höjd beredskap. Krigsorganisationen beskrivs i ett organisationschema som tydliggör lednings- och styrningsförhållanden.

Krisledning och kriskommunikation är säkerställt vid höjd beredskap och krig. Grundskoleförvaltningens krisledning lyder direkt under Göteborgs Stads krisledning. Förvaltningens krisledning behöver säkerställa ledning av samhällsviktig måltidsverksamhet och omsorg. För att säkerställa effektivt och skyndsamt beslutsfattande innefattar krisledningsförmågan rutiner för att leda förvaltningen i kris och att upprätthålla kommunikation och HR-arbete. Resterande delar av central förvaltning kan bli vilande och personal omdisponeras till nya eller andra uppgifter. Göteborgs Stads krisledning kan tilldela förvaltningen nya ansvarsområden.

Undervisning bedrivs som ordinarie verksamhet så långt det är möjligt. Skolenheter kan komma att bli vilande eller slås ihop. Rektors uppdrag enligt *skollagen* kvarstår med tydliga förutbestämda uppgifter. Rektor ansvarar för samordning, fördelning av personal, elever, lokaler och tillgängliga resurser så att undervisning och omsorg kan bedrivas på enskild enhet.

Omsorgsförmåga är lagstadgad enligt *skollagen* och är samhällsviktig. Organisation för nattomsorg behöver finnas. Det behöver finnas möjlighet att ta mot elever från andra skolor eller huvudmän.

Stöd till elever med särskilda behov ska tillses så långt det är möjligt. Behov för de elever som behöver fysiska hjälpmedel för att klara sin vardag ska beaktas.

Elevhälsans personal kan arbeta mot flera skolenheter. Medicinskt ledningsansvarig (MLA) är av betydelse som en övergripande funktion. Elevhälsans medicinska och psykosociala funktion kan behöva förstärkas.

Måltidsverksamhet är lagstadgad enligt *skollagen och* samhällsviktig. Kockar är en viktig funktion för måltidsplanering och tillagning. Personal kan omdisponeras vid behov, måltidsbiträden kan läras upp till kockar. Kockar kan utses till köksmästare och tvärtom. Det kan uppstå behov av att utbilda tillfälliga resurser.

Vid begränsad tillgång av produktions- och tillagningskök behöver transporter organiseras för att få ut tillagad mat till de skolenheter där verksamhet bedrivs.

Myndighetsuppdraget kan komma att förändras i sitt underlag. Myndighetsverksamheten behöver ta fram en ordning för krisdelegation i fredstid som beskriver former/regler för beslutsfattande i nämnd och i krigsorganisation.

Administration för in- och utskrivning av elever och annat myndighetsarbete kan komma att organiseras lokalt ute på skolorna och personal från central förvaltning kan omdisponeras för ärendehantering lokalt.

Fastighet och services uppdrag kan omformuleras. Underhållsarbeten, renoveringar och ombyggnationer kan läggas som vilande. Det kan tillkomma uppdrag som i fredstid utförs av stadsfastighetsförvaltningen och vilka kan behöva organiseras lokalt på skolor i stället för centralt.

Funktioner för energi- och vattenförsörjning, fastighetstekniska delar och sophämtning behöver säkerställas.

8. Bemanningsplan

Nedan beskrivs hur den beslutade krigsorganisationen bemannas för att klara av att upprätthålla lagreglerad och övrig samhällsviktig verksamhet i händelse av höjd beredskap.

Den samlade bedömning som görs i fredstid kring miniminivå av bemanning för att kunna bedriva lagstadgad verksamhet är att cirka 50 procent av ordinarie bemanning behöver finnas i tjänst. Utifrån arbetet under pandemin år 2020-2022 har förvaltningen fått erfarenhet av hur verksamheten kan bedrivas vid begränsad bemanning. Erfarenheterna ligger till grund för hur bedömningen av bemanning vid höjd beredskap har gjorts. För verksamhet vars uppdrag utökas behöver bemanningen utökas i förhållande till bemanningsnivån i fredstid.

HR behöver ta fram logistik och kommunikation kring hur omdisponering och mottagande av ny personal hanteras ut till verksamheten. Arbetsledning behöver tryggas för att säkerställa drift av verksamhet. HR beaktar att vissa uppdrag kräver särskild kompetens.

Krisledningen och kriskommunikation upprättas i enlighet med *Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning* och förvaltningens *kriskommunikationsplan*. Ersättare till krisledning och krisstab behöver utses för att kunna upprätthålla funktionen dygnet runt. I *Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning* beskrivs skiftgång och överlappning.

Bemanningen för kriskommunikation kan behöva utökas med personal.

Undervisning kan bedrivas med en personalstyrka motsvarande cirka 50 procent av ordinarie bemanning. Klasslärarsystem kan behöva prioriteras i stället för ämneslärarsystem.

Omsorg kan bedrivas med cirka 50 procent av bemanningen så länge undervisning pågår. Vid utökat uppdrag inom omsorg, det vill säga utebliven utbildning/undervisning och/eller dygnet runt-verksamhet, behövs utökning av bemanningen. All personal, i första hand de med pedagogisk bakgrund, kan placeras inom omsorgen. Planering ihop med förskoleförvaltningen är nödvändig då de delar ansvaret för omsorgsuppdraget. Rektor eller annan funktion i ledande ställning ansvarar för samordning av fördelning av personal, barn, lokaler och tillgängliga resurser så att omsorg kan bedrivas.

Elevhälsan klarar sitt uppdrag med cirka 50 procent av bemanningen. Dock behöver cirka 80 procent av skolsköterske-/skolläkarfunktion kvarstå för att upprätthålla det medicinska uppdraget. Förändras elevhälsans uppdrag till att bara omfatta den medicinska delen klaras detta med cirka 50 procent av skolsköterskorna. Om det medicinska uppdraget utökas i förhållande till ordinarie verksamhet behöver bemanningen göra detsamma.

Måltidsverksamhetens kockar är prioriterade och cirka 80 procent av funktionen behöver vara bemannad.

Myndighetsuppdraget kan upprätthålla prioriterad verksamhet och lagstadgat uppdrag.

Myndighetsuppdrag som kan komma att behöva utökas är krisledningsadministration, upprättande och diarieföring av protokoll, andra handlingar och beslut samt kontakt med grundskolenämnden. Skolplacering och skolpliktsbevakning kan komma att öka i omfattning. Nämndadministration utifrån krisledningsarbetet ökar vid höjd beredskap.

Personer med juridisk kompetens, myndighetsuppdrag och personal med systemkunskap kan behöva omorganiseras till utbildningsområde eller skolenhet för att utföra uppdrag. Det kan behövas utökad kontakt mellan grundskoleförvaltningen och andra huvudmän.

Fastighet och service kan omorganisera cirka 50 procent av personalen till andra uppgifter. Extern bemanning bedöms inte behövas.

9. Samverkan

Grundskoleförvaltningen behöver samverka med Göteborgs Stads förvaltningar och bolag, Göteborgs näringsliv samt Västra Götalandsregionen och andra kommuner.

10. Kommunikation externt och internt

Kommunikation ska kunna upprätthållas dygnet runt i tre månader vid höjd beredskap.

Krisledning och kriskommunikation behöver skapa tydliga budskap om rådande läge. Budskapet ska vara tydligt, ge en samstämmig och korrekt lägesbild, undvika felaktiga eller dubbla budskap för att förebygga ryktesspridning och öka förutsättningarna för en effektiv hanteringen av läget.

Budskapen ska skapa förståelse för krisen, trygghet i hur man som enskild person kan agera och förtroende för krisledningen och grundskoleförvaltningens arbete.

Kommunikationen ska utgå från *Grundskoleförvaltningens kriskommunikationsplan*. Grundskoleförvaltningen informerar i första hand om det som grundskoleförvaltningen ansvarar för. Ansvarar annan förvaltning/myndighet ska hänvisning ske dit. Ordinarie kanaler ska användas för kommunikation så långt det är möjligt. I andra hand går information ut via radio P4, eventuellt initialt via VMA (viktigt meddelande till allmänheten) i sista hand via ordonnans⁷. Alternativa kanaler som till exempel anslagstavlor, uppsökande informatörer och skriftlig information för utdelning kan användas som komplement för att informera och kommunicera om en samhällsstörning. De alternativa kanalerna är också viktiga om el, internet och telefoni inte fungerar. Alternativa kanaler är viktiga under höjd beredskap.

Grundskoleförvaltningen behöver lägga vikt vid att upprätthålla kommunikation med andra huvudmän.

---

⁷ Bud, springare – personlig leverans

11. Utbildning och övning

Utbildnings- och övningstillfällen kopplade till beredskapsplanen behöver anordnas. Då krisledning och kriskommunikation utgår från redan befintliga rutiner används dessa i dagsläget vid händelser som avviker från ordinarie verksamhet vilket gör att kännedom om dess arbetssätt finns i befintlig organisation.

Utbildning och övning behöver innehålla inslag av hur förvaltningen successivt höjer beredskapen i verksamheten, inklusive beslut om skärpt beredskap samt hur den direkt övergår från fredstida organisation till krigsorganisation, högsta beredskap.

Utbildning och övning för beslutsfattande under tidspress, och under kraftigt störda förhållanden, behöver genomföras för att säkerställa denna förmåga.

Förvaltningens alternativa kanaler för samband och kommunikation under kraftigt störda förhållanden är i dagsläget via RAKEL och ordonnans. Detta behöver övas för att säkerställa förmågan.

Utbildning och övning behöver anordnas för personal som omdisponeras till andra uppdrag än sin ordinarie tjänst.

12. Försörjningsberedskap

Ett av målen med det civila försvaret är att upprätthålla en nödvändig försörjning. Nedan beskrivs förmågan att hantera situationer med brist på flera kritiska resurser.

Verksamheterna behöver lagerhålla förbrukningsmaterial såsom hygienartiklar, byggmaterial, städutrustning, brandsläckare, skyddsplast till fönster och så vidare. Provisoriska toaletter behöver finnas att tillgå.

Elevhälsan behöver lagerhålla första förband och eventuella vacciner.

Måltidsverksamheten ska kunna producera måltider till över 60 000 elever och eventuell utökad verksamhet. Med utökad verksamhet menas ytterligare cirka 15 000 luncher och 75 000 middagar vilka behöver samordnas med andra aktörer i staden. För att uppdraget ska kunna utföras måste tillgång till förnödenheter vara säkerställd.

13. Förmåga att ge och ta emot stöd

I händelse av höjd beredskap kommer förmågan att ge stöd till andra samt att ta emot stöd från andra vara avgörande för att hantera höjd beredskap. Med ”andra” menas såväl andra verksamheter inom staden som externa aktörer, det vill säga andra kommuner, myndigheter, civilsamhället, frivilliga och näringslivet.

Grundskoleförvaltningen behöver få personal och arbetsledande resurser till sig utifrån befintlig och/eller expansion av verksamhet. Det kan innebära omfördelning av befintlig personal. Personal kan också komma att omdisponeras mellan Göteborgs Stads förvaltningar och från andra huvudmän.

Grundskolenämnden kommer, vid höjd beredskap enligt *Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap*, vara resursfunktion med ansvar för måltider i Göteborgs Stad.

14. Stöd till Försvarmakten

Göteborgs Stad har ett särskilt ansvar att ge stöd till Försvarmakten. Detta i enlighet med målen för det civila försvaret, ”det civila försvaret ska ha förmåga att bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld”, som anges i Totalförsvaret 2021–2025.

Försvarmaktens behov redovisas i egen bilaga till länets kommande beredskapsplan, *Plan för civilt försvar för Västra Götaland*.

För att kunna lösa sina uppgifter är det militära försvaret beroende av exempelvis el- och drivmedelsförsörjning, transport, sjukvård samt förnödenheter såsom livsmedel och dricksvattenhanteringen. Det civila försvarets stöd till Försvarmaktens behov behöver planeras i fredstid.

Försvarmakten bedömer att alla kommuner i Sverige som minst ska planera för att kunna stödja en bataljon (500–600 soldater) under tre månader. Vissa kommuner ska planera för att ge stöd till en brigad (6000 soldater) under en mer begränsad tid. Berörda kommuner kommer att underrättas i särskild ordning om antal.

Försvarmakten har identifierat ett antal prioriterade stödområden. I dagsläget är det område livsmedel som tydligast riktar sig mot kommuner. Följande behov specificeras:

Krisledning tillgodoser att resurser fördelas ut för att möjliggöra uppdragen för måltidsverksamhet, fastighet och service.

Måltidsverksamheten kan med tydlig och god framförhållning utöka matlagning med 15 000 portioner för lunch och 75 000 middagar förutsatt att leveranserna fungerar. Detta medför att behov kommer finnas för leverans av färskvaror och distribution av färdiga måltider.

Fastighet och service tillgodoser i samverkan med lokalvård och vaktmästeri att lokaler öppnas och iordningställs för logi.

15. Geografiskt planeringsperspektiv

Vid krigsfara eller krig kommer framkomligheten för såväl människor som varutransporter tidvis vara starkt begränsad. Dels kan det vara farligt att förflytta sig utomhus, dels kan det vara omöjligt att ta sig fram på grund av raserad infrastruktur eller drivmedelsbrist. Möjligheten att röra sig över stora områden försvåras.

Grundskoleförvaltningen är i ordinarie verksamhet organiserad utifrån mindre geografiska enheter, utspridda över hela staden. Förvaltningsledning och stödenheter är centralt placerade i Gamlestaden. Geografisk placering av skolverksamhet kommer behöva anpassas utifrån hur måltid kan bedriva sin verksamhet och utifrån hur grundsärskolorna kan bedriva sin.

Personal och elever behöver ha tydliga instruktioner och direktiv för att kunna omplaceras till närmsta geografiska skolenhet från sin bostadsadress utifrån närhetsprincipen.

Förvaltningen behöver utveckla samverkan med kranskommuner och andra huvudmän inom eget ansvarsområde. Vilket innebär förberedelser för att verksamhetsspecifik personal, som bor inom vårt geografiska område, som arbetar för andra kommuner och huvudmän ska kunna tas emot i vår verksamhet. Även att vår personal, som bor i andra kommuner, tas emot i hemkommunernas verksamheter. Inför höjd beredskap behöver förvaltningen förbereda kartläggning av den egna personalens geografiska hemhörighet.

16. Gender- och barnperspektivet samt socioekonomiskt perspektiv

Genderperspektivet och barnperspektivet ska vara en integrerad del i all totalförsvarsplanering, enligt *Gemensamma grunder (grundsyn) för en sammanhängande planering för totalförsvaret, MSB2016-25*. Handlingskraft (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarsmakten 2021) anger även att ett vidare jämställdhetsperspektiv behöver finnas med:

En säkerhetspolitisk kris eller väpnat angrepp påverkar inte befolkningen likvärdigt eftersom människor har skilda fysiska, psykiska, språkliga och socioekonomiska förutsättningar. Redan utsatta grupper i samhället påverkas i högre grad.

Genom att grundskoleförvaltningen har formulerade uppdrag i gemensamma planer och rutiner som ska följas minskar risken för en ojämlig skolgång och omsorg. Särskild hänsyn ska tas till grundsärskolans elevkrets och/eller elever med insatser enligt *lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)*.

Kompensatoriska åtgärder kan behöva vidtas för att säkerställa likvärdig utbildning. Utbildning och omsorg kan behöva organiseras på olika sätt utifrån omsorgsbehov och personaltillgång. Det kan variera inom olika geografiska områden hur stor andel av vårdnadshavarna som har samhällsviktiga uppdrag eller civilförsvarsuppdrag och därmed har behov av omsorg för sina barn. Likaså kan tillgång på personal också variera över staden till exempel beroende på socioekonomiska faktorer.

Utifrån det psykosociala måendet hos elever och personal kan insatser för att möta oro, trauma eller utmattning behöva erbjudas.

17. Internationell humanitär rätt – krigets lagar

Den internationella humanitära rätten, även kallad krigets lagar syftar till att begränsa det mänskliga lidande som väpnad konflikt medför.

Folkrätten gäller i Sverige i fred såväl som i höjd beredskap. I Sverige byggs den humanitära rätten vanligtvis in i våra egna nationella författningar. I Totalförsvarets folkrättsförordning (1990:12) tydliggörs olika personalkategoriernas folkrättsliga ställning samt användning av skyddssymboler. Försvarsmaktens bilaga till länets kommande *Plan för civilt försvar för Västra Götaland* anger bland annat att kommuners översiktsplaner behöver ta hänsyn till befolkningsskydd kopplat till höjd beredskap/väpnat angrepp.

Försvarsmakten skriver:

Exploatering i nära anslutning till Försvarsmaktens fredstida lokalplaceringar bör undvikas då dessa är, enligt folkrätt, legitima mål för ett fientligt anfall.

Grundskoleförvaltningen i sig ses inte bedriva riskverksamhet. Dock är Göteborg med dess hamn och kust mot havet en riskfaktor. Vissa fastigheter ligger belägna geografiskt nära militära anläggningar och annan verksamhet som kan utsättas för fientligt anfall.

18. Försvarsvilja

Ett av målen med det civila försvaret är att upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan. En stark försvarsvilja hos befolkningen anses vara en förutsättning för ett robust totalförsvaret. Samtliga aktörer inom totalförsvaret behöver bidra till att både stärka försvarsviljan i fredstid och att bibehålla den vid krigsfara och krig.

Genom att medarbetarna inom grundskoleförvaltningen har kännedom om beredskapsplanen och dess innehåll ökar kunskapen och medvetenheten om vad arbete under höjd beredskap kan innebära, och att det kan variera i förhållande till den verksamhet som bedrivs i fredstid. Genom informationsspridning, utbildning och övning samt insikt om att vars och ens insats är av betydelse bedöms försvarsviljan öka. Ökad kunskap bedöms också minska risken för påverkansoperationer genom exempelvis falsk informationsspridning.

19. Skyddsrum

De skyddsrum som finns i grundskoleförvaltningens lokaler iordningställs av skolans verksamhet, i samverkan med stadsfastighetsförvaltningen.

20. Skydd och säkerhet

I krig såväl som i gråzonen bedöms motståndaren utnyttja interna antagonister, exempelvis radikaliserade aktivister, kriminella grupperingar, den internationellt organiserade brottsligheten samt terrorister. Förväntade metoder kan bestå av bland annat illegal underrättelseinhämtning, iscensättning av kriminalitet, personhot, sabotage samt att underblåsa social oro.

I ordinarie verksamhet hanterar inte grundskoleförvaltningen säkerhetsklassad information. Uppstår behov av att hantera säkerhetsklassad information ska den förvaras på ett säkert sätt. Då behöver rutiner upprättas för det.

Det finns behov av att säkerställa skydd för lokaler med produktionskök och lagerhållning samt för de transporter som används för att tillgodose måltidsverksamhet.

21. Bilagor

Till beredskapsplan kommer det att tas fram detaljerade bilagor såsom fastighetslistor inklusive måltidsproduktion, krigsorganisation med tillhörande organisationsschema, bemanningsplan och samverkan med andra huvudmän.

Bilagorna kommer till stor del förläggas med försvarssekretess enligt *offentlighets- och sekretesslagen, kap 15, 2 §*.